

ALMIKE - r i

JOAN M. TORREALDAY-K

Azken-urreko zenbakian, bosgarren orrialdean, "Euskeraren akatsak" titulutzat daroan idazlan bat irakurri neban. [ikus ANAITASUNA, jorrrailla (4), 1965]. Almike da bere egillea. Aretxeri erantzutera noa, ba, ni, orain. Beno, erantzutera baiño obeto bere bierra osotutera noa-

gatxa baiño gatxagoa dala orren lortzea, bide ortatik beintzat. Beeragotik asi bear da orretarako. Eskolatik. Umeari txikitatik eskolan erakutsi bear litzakioz ezagutza guztiak euskeraz. Euskeraz. Umetatik asita gerora jakintza guztiak euskeraz bereganatu daiazala euskaldunak,

tik euskera ta euskeraz ikasi ezkeru. Batasun ori lortzekotan, gaiñera, ez ete leike izkuntza ofizial bat eskoletan erakutsi ala? Alan egin dabe beste erriak be. Ta besteak baiño gitxiago ez gara izatez.

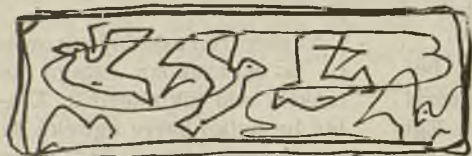
2°.—"Garbikeria". Euskera ez ezagutzean, edo garbikerira —berba barriak jo ta ke asmatutera— edo mordolokerira —beste izkuntzetatik datozen moduan onartzera— jo leiteke. Oitura zaarra dogu au. Euskerarik ez deuskuela erakutsi —ta beraz orain be bear dan moduan ez dakigulako— egiten dogu pekatu or, nire ustez.

3°.—"ezer ez esatea". Ta zelan esan leike, ba, ezer, zelan esan ez jakiñik? Ez da gauza erreza. Zenbat biderrez jaku

batu dauanak, ba daki olako zeozer. "Kontuak", ipuiñak, errezagoak dira askotaz be. Ta orregaitik dagoz egon be ain ugari euskeraz. Olerkiak be ugari dagoz: mendiak, loreak, arbolak, ostoa, eguzkia, lañoak, illetargia; ta olan beti. Bai ba, errezena goaz-ta.

4°.—"ez irakurtea". Asiera falta ezkeru, jarraipenik be ez dator. Ta emen, bardin, Euskeraz ezer egitekotan, bakoitzak ikasi bear dau bere pazientiaren kontura. Asko ta asko ez dira euskeraz leidunten asteko gauza, txikitik ez jakelako erakutsi ta ikasi-arazo. Emen dago errua.

[Argigarri lez: gure arteko uts ta akatsen zergaiti lez eskola-falta jartzean, ez dot



la esan daiket; ze, nire ustez, azalean geratu da Almike.

Dakazan akatsak euskera-aren arerioak dirala diñoanean konforme nago beragaz. Baiña bizi dogun unea kontuan artzen badogu, akats orreitan geratzea denpora galtzea deritxat. Sakonago joten ez badogu "gure ele au bere puntu egokian noiz arkituko litzaken adieraztea" ezifnezko gauza da. "Akatsen akatsera-edo" joan bear gara. Sustraira, beera, sakonera, azken-arrazoira. Zergaitik ori? Ba, ara: sustraiak ebagi ezketiño, laster dogulako zugaitza igarturik.

Lau akatsok auetxek dira, aren iritxiz: "batasunik-eza", "garbikeritasuna", "ezer ez esatea", "ez irakurtea". Esan dotana: azala, adarrak. Egia da bai, gaixotasuna kanpotik agertzen da, baiña barrundik dabil arra azpi-lanean. Kasu onenean be, lau akatsok, nire ustez, seiñale batzuk leitekez, barruko gaixotasuna nun dagoan igarteko lagundu deki-guenak.

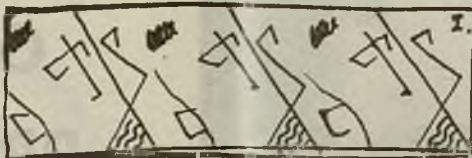
Euskera arloan, euskaldunak egin eikean bierrik geiena, oraintsuarte —eta orain-diño be bai, sarritan— euskal aldizkarietakoia izan da. Aldizkari ta libruen bidez lortu gura izan dira —esaterako— euskeraren batasuna, ta orrelako ez dakit zenbat asmo eder geiago.

Baiña bein da barriro gure kondairak erakutsi deusku

ori euskeraren irauteak eskatzen dauana da. Ta ori lortzen ez dogun artean, txistua jota ez dogu ezer egiten.

Ba doaz eskola batzuk bierean; ta eskertzekoa da benetan. Baiña zer da ori, ba, ainbeste jendeentzat? Euskalerrri irakastola dantetan ofizialki emon bear litzake euskera, erdal-errietan erdera emoten dan lez, eta euskeraz emon bear litzakez jakintza-ezagutzak, euskera izkuntza lez aurrera doiala gura badogu.

Ikusi daiguzan orain ia Almike-ren lau akatsok, eskolaren aurrean:



1°.—"Batasunik eza". Bata-suna erdiestea askoz be errezagoa litzakigu, bein txikitat-

errezagoa geure ezagutza-apurrok erderaz adieraztea, euskeraz egin bearrean! Gaiñera, jakintza-arloan, esate baterako, berbak falta jakuz, ta nor-

bera, bein da barriro ta bakoitxean, asmatzen ibil bearra ez da gauza polita. Pro-



esan gura ori arrazoi bakarra danik. Itsukeria litzake, izan be. Nork ukatu, oster, eskolarik ezkan dagoela gure sustrai ustela?

Eskolaren garrantzia begien aurrean dago. Umearen bide ta jokabideak eskoren bide ta jokabideak askolan dauke sorburua, geienbat. Zergaitik joten dabe, ostantzean, komunistak iñora baiño ariñago eskola ta unibersidadeetara? Zergaitik, orrexe-gaitik!

Egin daigula bakoitxak aal doguna, ainbat lasterren izan daiguzan bear diran beste eskolak. Bakoitxak jakingo dau ze jokabide artu, orretarako.

Biotzez,

erantzuten